

skal være en Fordeel paa begge Sider. Lad os da gribe dette Dieblif og holde den uhyggelige Skiftning, Kronborg Geværfabrik, fast, da det nu engang er lykkedes Ministeriet at faae den i en Knibtang. Lad den ikke paa-ny slippe fra os, det vilde ikke være rigtigt!

Formanden: Det ærede Medlem for Frederiksborg Amts 1ste Valgkreds (Alders) har Ordet for en kort Bemærkning.

Alders: Jeg vil blot med Hensyn til det sidste Punkt tillade mig at bemærke, at ganske vist eie vi ikke for Diebliffet den Vandkraft, der er Tale om; men jeg vil jo ogsaa, at vi i det Dieblif, vi slutte en Contract med Besidderen af Hellebæk Geværfabrik om at betale ham 100,000 Rb. eller en anden Sum, skulle udløses af hele vort Forhold til ham og altsaa ogsaa komme i Besiddelse af denne Vandkraft. Vi staae jo her paa en Maade som den tredie Part overfor de to Parter, Staten og Geværfabriken, og vi maae da som i ethvert sædvanligt Forretningsforhold spørge: Hvad er fordeelagtigt for de to Parter? Og jeg siger da: Det er fordeelagtigt for Staten at komme ud af det hele Forhold paa rimelige Betingelser; men det er sandeligt ogsaa fordelagtigt, ja endnu mere fordelagtigt for Fabriken at komme ud af sit Forhold til Staten; saaledes bedømmer jeg Forholdet efter de Summer, der her foreligge for os. Jeg siger endvidere: Fabriken har nu Nytte af den Vandkraft, som Søerne afgive (Bille: Det er jo Fabriken's Vandkraft!) — ganske vist; og den vil ogsaa beholde den efter Regjeringens Forslag; men det er netop det, jeg er imod, naar vi skulle betale den 100,000 Rb. —, og nedlægges nu Geværfabriken, saa vil den benytte Vandkraften til at drive nye Fabriker, som ere fordeelagtigere for Besidderne end den nuværende; men det er da ogsaa rimeligt, at den faaer en mindre Erstatning, end om den udløstes fuldstændigt af Forholdet til Staten. Jeg synes ogsaa, at efter den ærede sidste Talers Udtalelse kan den Glæde ikke være saa overordentlig stor at beholde den paagjældende Besidder med hans Virksomhed her i Landet; jeg troer, at det

endogsaa vilde være heldigt, om vi gavede ham 150,000 Rb. for hele Fabriken og saaledes ganske bleve af med ham paa dette Omraade. — Da jeg nu har Ordet, er der dog et Punkt endnu, som jeg før glemte at berøre, og hvorom jeg dog skal sige et Par Ord. Man siger: Fabriken har nu den og den Fortjeneste af Statskassen, og den maae vi give Erstatning for, i det Dieblif vi lade den ophøre. Det er imidlertid netop dette, som efter min Mening er det Forkerte, idet Fabriken nu arbejder for Staten paa Betingelser, som jeg ikke troer, at nogen fornuftig Statsstyrelse kan forsvare ligeoverfor den bevilgende Myn- dighed at lade bestaae, og som Forretnings- mand siger jeg, at ikke nogen Krigsminister kan forsvare — jeg taler ikke her om de 17,100 Rb. eller de 28,500 Rb. — at betale en eneste Mark til Hellebæk Geværfabrik, uden denne har leveret, hvad der er betinget af den allerede for 3 Aar siden, og som den har faaet Penge for. Thi det hævder jeg, at Ingen kan tvinges af nogen Leverandeur til at vedblive med at betale Penge forud for nye Bestillinger, naar Leverandøren ikke har leveret de Varer, han forlængst var forpligtet til at levere, og som han har faaet betalt; tvertimod man maa kunne løsrive sig fra det hele Forhold til en saadan Leverandeur og sige: Med Dig vil jeg ikke have Mere at bestille, før Du har opfyldt Din Contract. Vær saa god at føre Proces, om Du vil, og se, om Du kan tvinge mig. Gøre vi dette, mine Herrer, saa staae vi paa et saa reent Forretningsstandpunkt, som nogen Forretningsmand kan staae, og jeg kan ikke fatte, hverken den ærede sidste Talers eller Ministeriets eller de ærede Medlemmers Standpunkt, som sige: Skjøndt vi ikke have faaet et eneste af de Geværer, vi skulde have havt for lang Tid siden, saa ere vi dog forpligtede ligeoverfor den samme flette Leverandeur og slet ordholdende Fabrikant. Jeg siger, mine Herrer, at det faaer man aldrig mig til at troe, at det er et Standpunkt, der kan føres igjennem ved Retten af Fabriken.

Bille: Maa jeg bede om Ordet for en kort Bemærkning.